

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 149/2020-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Milanom Štúrikom, Holubyho 51, Martin, vo veci namietaného porušenia práva na spravodlivé súdne konanie a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 17 C 161/1997 z 3. júna 2013 a postupom a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9 Co 487/2013 z 19. novembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a s'ťažnostná argumentácia

1. Ústavnou s'ťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) elektronicky 7. januára 2020 sa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľ“), domáhal vydania nálezu, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 17 C 161/1997 z 3. júna 2013 a postupom a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 Co 487/2013 z 19. novembra 2015 a ktorým by napadnuté rozhodnutia týchto súdov zrušil a vec im vrátil na ďalšie konanie. Zároveň žiadal, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť uznesenia okresného súdu sp. zn. 17 C 161/1997 z 2. decembra 2019, ktorým bolo rozhodnuté o trovách konania.

2. Z ústavnej s'ťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že s'ťažovateľ ako jeden zo žalobcov sa v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 17 C 161/1997 domáhal na žalovanom [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný“) zaplata náhrady škody vo výške 10 593,88 € s príslušenstvom. Okresný súd v poradí tretím rozsudkom č. k. 17 C 161/1997-426 z 3. júna 2013 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) žalobu zamietol. Krajský súd rozhodnutie okresného súdu rozsudkom č. k. 9 Co 487/2013-458 z 19. novembra 2015 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) potvrdil. Dovolanie žalobcov bolo uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 176/2019 z 30. októbra 2019 odmietnuté, pretože bolo podané oneskorene.

3. Proti rozsudku okresného súdu a rozsudku krajského súdu s'ťažovateľ nasmeroval svoju ústavnú s'ťažnosť. Tvrdí, že z nich nevyplýva, ako sa vysporiadali s právnym názorom najvyššieho súdu uvedenom v uznesení sp. zn. 6 M Cdo 9/2010 z 10. augusta 2011,

ktorým bolo zrušené predošlé rozhodnutie v tejto veci. Namietajú, že okresný súd vyhodnotil vykonané dôkazy v prospech žalovaného bez toho, aby sa vysporiadal s vnútornými rozporami tvrdenými žalovaným a s vyjadreniami sťažovateľa. Nesprávnym vyvodením záveru v danej veci došlo podľa názoru sťažovateľa k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, aby sa vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, ako aj jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby bola jeho záležitosť spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

4. Sťažovateľ taktiež od ústavného súdu požaduje, aby odložil vykonateľnosť uznesenia okresného súdu z 2. decembra 2019, ktoré sa týka náhrady trov konania. Argumentačne však svoj návrh nepodporil.

5. Na základe uvedeného sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že postupom a rozsudkom okresného súdu, ako aj postupom a rozsudkom krajského súdu bolo porušené jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, napadnuté rozhodnutia zrušil a vec vrátil všeobecným súdom na ďalšie konanie, a aby sťažovateľovi priznal náhradu trov konania.

II.

Relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

10. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

12. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie

ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

13. Predmetom ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie rozhodnutiami všeobecných súdov, ktoré rozhodli o zamietnutí jeho žaloby. Sťažovateľ nespokojný s výsledkom posúdenia jeho kauzy očakáva od ústavného súdu prehodnotenie záveru, ku ktorému dospel okresný súd a nadväzne i krajský súd v napadnutých rozhodnutiach. Zároveň týmto súdom vyčíta zdĺhavosť rozhodovania v jeho veci.

III.1 K namietanému porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie napadnutým rozsudkom okresného súdu

14. Pokiaľ ide o namietané porušenie práva sťažovateľa napadnutým rozsudkom okresného súdu, ústavný súd v prvom rade uvádza, že z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

15. Z tohto princípu vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (pozri. II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09).

16. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu bol prípustný opravný prostriedok, ktorý sťažovateľ využil, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeného práva sťažovateľa podľa dohovoru mal krajský súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň v danom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu. Preto ústavný súd túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2 K namietanému porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie napadnutým rozsudkom krajského súdu

17. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu, ktorému sťažovateľ vyčíta nesprávne vyhodnotenie dôkazov, je potrebné považovať ústavnú sťažnosť za oneskorene podanú.

18. Ako vyplýva z prvej vety citovaného § 124 zákona o ústavnom súde, ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Podľa poslednej vety tohto ustanovenia, ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku. Zachovanie tejto lehoty sa premietlo do novej právnej úpravy zákona o ústavnom súde skrz ustálenú judikatúru ústavného súdu vychádzajúcu z rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54), keď v prípadoch, ak sťažovateľ uplatní mimoriadny opravný prostriedok (dovolenie) spôsobilý zabezpečiť ochranu jeho práv, avšak najvyšší súd ho následne odmietne ako neprípustný, je zákonná lehota na podanie ústavnej sťažnosti v zásade zachovaná aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu (napr. IV. ÚS 195/2010, III. ÚS 227/2010, I. ÚS 276/2010).

19. Avšak, nie každé rozhodnutie o mimoriadnom opravnom prostriedku spôsobuje zachovanie zákonnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté.

20. Princíp zachovania lehoty po podaní dovolania aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ako aj zákonná úprava počítajúca plynutie lehoty dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku v každom prípade predpokladajú riadne využitie mimoriadneho opravného prostriedku. O riadnom využití mimoriadneho opravného prostriedku nemožno hovoriť v prípade, ak je podaný neoprávnenou osobou, je podaný po lehote, je podaný bez povinného právneho zastúpenia advokátom, prípadne ak je podaný proti rozhodnutiu, proti ktorému právna úprava možnosť podať mimoriadny opravný prostriedok nepripúšťa. V opačnom prípade by totiž bola pripustená možnosť špekulatívneho predlžovania lehoty na podanie ústavnej sťažnosti (m. m. II. ÚS 91/2019).

21. O tento prípad ide aj vo veci sťažovateľa, ktorého dovolanie najvyšší súd uznesením sp. zn. 6 Cdo 176/2019 z 30. októbra 2019 odmietol podľa § 447 písm. a) Civilného sporového poriadku ako oneskorene podané, z čoho vyplýva, že sťažovateľ mimoriadny opravný prostriedok riadne nevyužil. Z uvedeného dôvodu nemožno prihliadať na rozhodnutie najvyššieho súdu o odmietnutí jeho dovolania v súvislosti s plynutím dvojmesačnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti (§ 124 zákona o ústavnom súde). Inými slovami, lehotu na podanie ústavnej sťažnosti podľa § 124 zákona o ústavnom súde nemožno počítat' od doručenia rozhodnutia najvyššieho súdu o mimoriadnom opravnom prostriedku sťažovateľovi, ktorým bolo dovolanie odmietnuté z dôvodu oneskorenosti jeho podania, keďže takéto využitie mimoriadneho opravného prostriedku nemožno považovať za účinný prostriedok nápravy, ktorý je podmienkou podania ústavnej sťažnosti v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto sa táto lehota počíta od nadobudnutia právoplatnosti napadnutého rozsudku krajského súdu.

22. Z obsahu ústavnej sťažnosti nevyplýva deň právoplatnosti napadnutého rozsudku krajského súdu, ústavný súd však dopytom na okresnom súde zistil, že napadnutý rozsudok

krajského súdu č. k. 9 Co 487/2013-458 z 19. novembra 2015 nadobudol právoplatnosť 7. decembra 2015. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ústavnému súdu doručená 7. januára 2020, teda celkom zjavne po uplynutí lehoty dvoch mesiacov od právoplatnosti napadnutého rozsudku krajského súdu.

23. Pre úplnosť sa žiada uviesť, že v danom prípade bola dvojmesačná lehota na podanie ústavnej sťažnosti zachovaná len vo vzťahu k rozhodnutiu najvyššieho súdu, ktoré však sťažovateľ ústavnou sťažnosťou nenapáda, a teda ani nerozporuje, že jeho dovolanie bolo podané oneskorene.

24. Na tomto základe ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. f) ako podanú oneskorene.

III.3 K namietanému porušeniu práva sťažovateľa na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote

25. Sťažovateľ ďalej v rámci ústavnej sťažnosti bez bližšieho odôvodnenia namieta, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 17 C 161/1997 a v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 9 Co 487/2013 došlo k porušeniu jeho práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote (čl. 6 ods. 1 dohovoru).

26. Ústavný súd v tejto súvislosti v prvom rade uvádza, že podstatou, účelom a cieľom tohto práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto právu len v prípade, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd takúto ústavnú sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o nej pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť spomínaný účel ochrany.

27. Keďže v čase doručenia ústavnej sťažnosti bolo o žalobe sťažovateľa zo strany všeobecných súdov právoplatne rozhodnuté, k namietanému porušeniu práva sťažovateľa na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 17 C 161/1997, ale ani v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 9 Co 487/2013 nemôže reálne dochádzať. Z uvedeného dôvodu ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

28. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu bolo bezpredmetné rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa obsiahnutých v petite jeho ústavnej sťažnosti vrátane jeho návrhu na odklad vykonateľnosti uznesenia okresného súdu z 2. decembra 2019, ktorý nijakým spôsobom neodôvodnil.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. apríla 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu